

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Christophori Gillii, Ex Brigantio Lvsitaniæ, Societatis
Iesv, Et in Conimbricensi Academia S. Theologiae
Professoris; Commentationvm Theologicarvm De Sacra
Doctrina, Et Essentia atque vnitae ...**

Gil, Christovão

Coloniae Agrippinae, 1610

Neceßitas, & immutabilitas distinguuntur formaliter. cap.2.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82291](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82291)

& subiectum. Alia nascitur ex varietate materiali termini ad quem, ratione cuius sumi potest ex Diuo Bonaventura in 1. distinct. 8. 1. par. dist. ar. 2. quæst. 2. triplex accipio mutabilitatis, quamvis ipse de immutabilitate loquatur, nempe vertibilitas, corruptibilitas, & variabilitas. Prima est mutatio substantiæ secundum totum. Secunda secundum partem: tertia secundum accidentia: terminus enim mutationis interdum est substantia, vel negatio ipsius, interdum accidens, & eius negatio. Penes substantiam duplex modus mutationis reperitur: nempe vel in totum, vel in partem. Mutatio substantialis in totum est, quando ipsa forma totius est primarius terminus actionis, nulla parte manente eadem: formam totius appello naturam eius, quod fit abstracte sumptum: verbi gratia humanitatem: Nam, licet forma Physica dicatur forma totius, quatenus distinguitur à formis partium integrantium, non dicitur tamen hoc modo forma totius: quoniam non immediate informat ipsum totum, sed partem, nempe materiam primam. Mutatio in partem est quando terminus immediatus est immediata forma partis non totius, & pars aliqua substantiæ manet eadem. Mutatio substantialis in totum, diuitur etiam tripliciter ab Scoto quodlib. q. 10. §. De tertio principali, nempe à non subiecto in subiectum totale qualis est creatio; à subiecto totali, in non subiectum totale, qualis est annihilatio. Denique à subiecto totali in subiectum totale, ut conuersio totalis vnius positiui in aliud. Mutatio verò in partem duplex est; Altera habet pro termino formam Physicam totius, vel eius priuationem manente eadem materia: Et hæc est generatio vel corruptio substantialis, altera habet pro termino formam partis, ut quando in nutritione, & partiali corruptione dilabuntur, vel accrescunt partes carnis, ossium, & similibus, mutatio secundum accidens diuiditur pro varietate accidentium penes quæ fit variatio: quomodo diuiditur in motum localem, augmentationem, & alterationem siue propriam, siue impropiam dictam: sed hæc fufius persequi non est Theologi, supponenda tamen erant hæc summa capita, ut deinde à sufficiente enumeratione colligatur Deum esse totius mutationis expertum.

Necessitas, & immutabilitas distinguuntur formaliter.

CAPVT II.

TAmetsi omnia attributa diuina sint eadem prorsus essentia, idque maxime conueniat ijs, quæ vel concipiuntur, ut modi illius, vel ut priuationes imperfectionum, quæ non cadunt in Deum, tamen ut à nobis concipiuntur, possunt intelligi sub diuersis rationibus formalibus mutuo præcis. Et hac ratione immutabilitas differt ab vnitatem, simplicitate, & similibus alijs attributis. Vtrum verò differat à necessitate, ratione cuius Deus dicitur ipsum necesse esse, dubitant aliqui Theologi. Partem affirmantem sequitur Scotus in 1. distinct. trigesima nona, §. *Ad argumenta quartæ questionis*. Fundamentum est, quoniam necessitas non stat vlllo modo cum contingentia: immutabilitas verò maxime: quæ differunt formaliter. Prior pars antecedentis per se patet, necessitas enim, & contingentia sunt immediate opposita. Posterior verò probatur, quoniam actus liberi voluntatis diuinæ ut electio, & prædestinatio Sanctorum non sunt necessarij, sed contingentes: & nihilominus sunt immutabiles: seu potius Deus immutabiliter eligit, ac prædestinat. Secundò, in eodem instanti, quo aliquis contingenter sedet, immutabiliter sedet: ergò immutabilitas non repugnat cum contingentia. Antecedens patet, quoniam voluntas in eo ipso instanti libere causat sessionem: ergò contingenter: cum verò sessio est, impossibile est ut non sit, quia repugnat simul esse, & non esse: ergò immutabiliter est. Tertio, immutabilitas præcisè negat potentiam ad transitum de vno termino in alium: necessitas verò dicit determinationem essendi sub vno ex illis: hæc verò duo differunt formaliter: nam repugnat, ut voluntas diuina desinat velle, quod semel voluit, & consequenter ut fiat de volente non volens; & tamen ex se ipsa non est intrinsece determinata ad volendum: ergò immutabilitas, & necessitas differunt formaliter.

Contra verò Aureolus in 1. distinct. 8. quæst. 2. artic. 1. & distinct. 39. quæst. vnicæ, artic. 1. proposit. 3. respondet negatiue.

Aristot.

Aristot.

Aristot.

III.

Fundamentum eius est, quoniam quæ habent eandem diffinitionem, non differunt formaliter, ut enim ait Philosophus lib. 4. Metaphys. t. 11. *Ratio, quam nomen significat, est diffinitio*; necessitas verò, & immutabilitas eodem modo diffiniuntur, ergo non differunt formaliter. Assumptio constat: quoniam necessarium diffinitur id, quod est impossibile aliter se habere, immutabile autem, quod est impossibile mutari: at verò mutari est aliter se habere; & consequenter eadem est utriusque diffinitio. Confirmatur ex comment. lib. 5. Metaphys. comment. 6. ubi ait, necessarium illud esse, quod impossibile est transmutari, aut inueniri alio modo: hæc verò diffinitio optimè quadrat in immutabile. Secundo, quæ habent eandem oppositionem respectu eorundem terminorum sunt idem omnino formaliter: ita verò se habent necessarium, & immutabile: nam necessario opponitur impossibile esse, & possibile non esse, quæ duo etiam opponuntur immutabili, quod non est impossibile, ut sit, neque item possibile, ut non sit, ergo, &c. Denique quæcunque diuiduntur in eadem membra, sunt idem formaliter, ut enim ait Philosophus in prædicamentis cap. de ijs, quæ sunt, diversorum generum, & non subalternatim positum diversæ sunt species, & differentia: necessarium verò, & immutabile eodem modo diuiduntur: sicut enim necessitas diuiditur in absolutam, & conditionatam, ita quoque diuiditur immutabilitas: ergo ipsæ in se sunt idem formaliter.

Etiamsi quædam attributa, quæ sunt veluti modus essentia in se, videantur importare eandem prorsus perfectionem divinam sine ulla distinctione virtuali ex parte obiecti, tamen, si rationes formales singulorum subtilius perscrutemur, aliquam in ijs distinctionem reperiemus, non quidem quo ad perfectionem absolutam positivam, sed secundum diversas negationes, quas singulæ important: qua ratione inter unitatem, & simplicitatem Dei discrimen statuimus, quamvis utraque importer eandem perfectionem essentia divinæ; imò & negationem diuisionis, diverso tamen modo ut in superioribus explicatum est: eadem ratione, quamvis omnimoda necessitas, & immutabilitas essentia divinæ eandem perfectionem positivam importent, ex qua utraque promanat, ipsæ tamen differre possunt penes proprias rationes formales. Ut autem modus diversitatis appareat ob-

servandum est potentias, siue aptitudines, aut repugnantias illis oppositas distinguere per actus, siue formas, ad quas sunt aptitudines, vel repugnantia: hic verò nomine actus non intelligo proprie eum, qui consistit in actualitate potentia actiua, aut in receptione passiva, sed proportionem cuiusvis formæ, siue sit per modum quietis, siue per modum motus: qua ratione dicitur non repugnare ut homo sit risibilis, cum tamen essentiale non sit actio, aut passio hominis, sed proprietas, siue forma enunciata per modum actus. Denique observandum est, quamvis actus essendi, & fiendi, ut ita loquar, reipsa conveniant, differre tamen formaliter, aliud enim formaliter est esse album, aliud fieri album, aliud hominem generari; aliud esse actum hominem. Ratio patet quoniam quæ separabilia sunt saltem in diversis subiectis, ratione differunt: esse verò, ac fieri ita se habent: nam Deus est, nec tamen fit. Insuper ipsum fieri nequit percipi, non cognitis terminis factionis: ipsum verò esse cognoscitur, quamvis iisdem terminis minimè percipiantur: possumus enim intelligere rem esse, quin sciamus utrum, & quomodo facta sit.

Dico primum. Necessitas, & immutabilitas differunt formaliter, hæc est de mente eorum, qui immutabilitatem Dei probant ex necessitate essendi quæ esset inepta probatio, si existimarunt necessarium, & immutabile nulla ratione differre, immutabilitatem verò Dei omnimodam ex necessitate probant Bassolis, & Cisterciensis referendi capit. 4. numero quinto, substantialem autem multo plures Scotus in 1. distinct. 8. quæstio. 4. alias 5. 6. *Huius exelusiva*, cum Scotistis interpretibus ibidem. Ochamus quæstio. 7. Ocham. Gabriel. quæst. 7. artic. 2. conclusione 1. Gabriel. Adam. quæstio. vn. conclusione 1. Nouo. Castro. quæst. 3. conclusione prima. Aquilanus quæst. 2. Maior. quæst. 2. conclusione 2. & Alliacensis quæst. 7. artic. 3. post solutionem secundi propositione prima. Ostenditur autem ex dictis, quoniam necessitas respicit ipsum esse, immutabilitas autem respicit ipsum fieri: esse autem, & fieri differunt formaliter: ergo eodem quoque modo differunt necessitas, & immutabilitas. Consequentia est manifesta, quoniam immutabilitas est repugnantia ad mutationem, quæ est factio, vel definitio, necessitas autem est possibilitas ad esse, & repugnantia ad non esse: ergo, si aptitudines, & repugnantia distinguuntur per actus,

IV.

Bassolis, Cisterciensis.

Scotus.

Ocham.

Gabriel.

Adam.

Nouo. Castro.

Aquilanus.

Maior.

Alliacensis.

actus, quos respiciunt, necessitas, & immutabilitas formaliter distinguuntur. Maior ostenditur, quoniam in Deum non cadit vllum fieri, sed solummodo ipsum esse: & tamen Deus est ens summe necessarium: ergo necessitas qua necessitas, solum respicit esse. Immutabilitas autem cum sit repugnantia ad mutationem, quæ consistit in ipsa factio- ne, vel desitione formæ, secundum quam mutatur subiectum, necessario dicitur habitudinem ad fieri. Secundo necessitas dissolvitur per impossibilitatem: repugnat enim, vt idem sit simul necessarium, & impossibile: immutabilitas verò minimè dissolvitur per impossibile: nam si impossibile sit Socratem esse iustum, mutari omninò nequit secundum iustitiam: ad mutationem enim opus est vt subiecto non repugnet esse sub vtroque termino illius: cum vero connexio alicuius formæ cum subiecto est illi impossibilis, fieri nequit, vt subiectum sit sub vtroque termino mutationis, cum alter ex illis sit forma impossibilis: ergo fieri poterit vt subiectum non sit mutabile secundum aliquam formam, quæ tamen ipsi non conueniat necessario, & consequenter necessitas, & immutabilitas non sunt idem. Tertiò, si necessitas, & immutabilitas essent idem formaliter, quidquid formaliter opponeretur vni, opponeretur quoque alteri: non opponitur autem: ergo non sunt idem formaliter. Assumptio probatur, quoniam immutabilitati solum opponitur formaliter mutabilitas, & consequenter mutatio, necessitati verò opponitur cōtingentia & impossibilitas: & consequenter nō solum mutatio, quæ est actus cōtingentiæ, sed ipsum aliter esse, qui est veluti actus impossibilitatis, quæ negat necessitas. Deniq; illæ aptitudines, & repugnantie quarum actus non æquè latè patent, differunt formaliter: ita verò se habet necessitas, & immutabilitas: ergo eæ differunt formaliter. Assumptio constat, quoniam necessitas respicit omnem actum, siue sit per modum quietis, siue per modum fluxus, siue primus, siue secundus: immutabilitas autem solum respicit actum secundum, siue per modum fluxus: immutabile enim est illud, quod transire nequit ab vno termino mutationis in alium, transitus autem est actus secundus.

V. Obiicies immutabilitatem non minui respicere actum primum, quam necessitas: & necessitatem respicere quoque actum secundum, vt immutabilitas: quandoquidem Deus non minus immutabi-

lis est secundum perfectiones significatas per modum habitus quiescentis: verbi gratia secundum misericordiam, iustitiam, & omnipotentiam, quam secundum eas, quæ se habent per modum actus secundi, quales sunt operationes vitales: sicut enim non potest fieri de intelligente non intelligens, ita neque de iusto non iustus. Item non minus est determinatus Deus ad intelligendum quam vt sit omnipotens. Pro solutione notandum aptitudines, ac repugnantias dupliciter respicere actum: scilicet vt obiectum, siue terminum, vel vt subiectum, vt obiectum, siue terminum respiciunt quando sumitur id in ordine, ad quod est aptitudo, siue repugnantia, exempli causa immutabilitas est repugnantia, vt res mutetur, & ideo mutatio respicitur ab immutabilitate, vt obiectum, siue terminus, ad quem est repugnantia: item necessitas est determinatio, vt res sit quæ explicatur per possibilitatem ad esse, & impossibilitatem ad non esse: ipsum esse, vel non esse est terminus, quem respicit necessitas, vt subiectum verò respicit, quando consideratur id, quod aptum est, vel cui repugnat stare sub tali termino, vt cum Angelus dicitur immutabilis secundum substantiam, mixtum mutabile secundum primas qualitates, substantia Angeli, & primæ qualitates mixti respiciuntur ab immutabilitate, vel mutabilitate tanquam subiecta. Hoc posito respondetur, si argumentum vim habet, concludere de habitu ad subiectum, non verò ad terminum: quoniam etsi Deo competat necessitas, & immutabilitas, secundum omnem suum actum, siue primum, siue secundum, siue per modum fluxus, siue per modum habitus quiescentis, tamen proprius terminus, quem respicit immutabilitas est, ipsum fieri, vel mutari, est enim repugnantia vt subiectum mutetur: proprius verò terminus, quem respicit necessitas, est ipsum esse, quod latius patet, quam ipsum fieri & ipsum sub se quodammodo claudit: quatenus ipsum fieri est aliquid esse.

Ad primum Aureoli concedenda est maior propositio, si intelligatur de eadem definitione formaliter, & adæquata, non vero de eadē materialiter & inadæquata. Assumptio verò est falsa, si intelligatur de eadem definitione formaliter, & adæquata: vt patet ex ipsa confirmatione argumenti: nam aliter se habet, & mutari, non sunt idem adæquate: subiectum enim non solum aliter se habet

VI.

quando mutatur, sed etiam quando peracta mutatione manet sub forma oppositae, quam antea habebat. Et si per impossibile fingamus Deum ex se, & ab aeterno non esse sapientem, aut esse iniustum, profecto non fuisset mutatus: si quidem si nunc ex eo, quod ex se, & ab aeterno est sapiens, & iustus, non mutatur, etiam tunc facta hypothese quod fuisset ex se, & ab aeterno non sapiens, & iniustus, minimè mutaretur: & tamen aliter se haberet, ac modo se habet: ex quo constat non idem esse mutari atque aliter se habere: quia licet omne mutari sit aliter se habere, non tamen omne aliter se habere est mutari: Et ideo negandum est antecederè assumptum ad confirmationem assumptionis. Ad autoritatè verò Comment. respondetur primo frequenter definiri res per suas proprietates, & quia immutabilitas est quasi proprietas consequens necessitatem, nihil mirū si Auerr. necessitatē diffinit per impossibilitatem, ut mutetur, quæ est descriptio immutabilitatis. Respondetur secundo, non solum definiri ab eo necessitatem per impossibile transmutari, addit enim verba illa, *aut inueniri alio modo*, quæ significant aliquid diuersum à transmutatione, alioquin ineptè adderentur, significant igitur esse alio quouis modo, siue id sit per mutationem, siue nō: vnde Deus non solum est necessario iustus, quia non potest desinere esse iustus per mutationem, sed etiam quia non potuit vllō modo ab aeterno ex se esse non iustus. Ad secundum neganda est assumptio, si quidem necessario, directè, ac formaliter opponitur impossibile esse, & possibile non esse: immutabili verò per se primo, ac directè solum opponitur possibile, ut mutetur, non verò impossibile ut sit: nam, ut superius ostendi, si facta suppositione impossibili fingamus Deum ex se, & ab aeterno esse corporeum, impossibile esset, ut foret incorporeus, nec tamen tūc ex ea præcisā suppositione esset mutabilis, quoniam non esset vllus transitus de vno termino in alium: Ex quo patet impossibile secundum se non necessario opponi immutabili. Ad vltimum concedenda est maior, si intelligatur de membris eiusdemmet diuisionis essentialis, ac per se, non vero de membris diuisionis per accidens: Nam membra vnius diuisionis per se possunt quoque pertinere ad diuisionem alterius per accidens: etenim coloratum per se diuiditur in album, viride, & alios colores conueniente sumptos: & tamen corpus mixtum diuisione per accidens potest diuidi in eadem membra. Ita cum mutabili sit

quasi passio necessarij, non repugnat, ut diuifio, quæ per se cōpetit necessitati, competat etiam per accidens immutabilitati. Respondetur secundo, non eadem esse membra vnius, atque alterius, etenim immutabilitas nō proprie diuiditur in absolutam, & conditionatam, siue ex suppositione, ut statim dicam.

Argumenta Scoti, quamuis veram VII.
sententiam confirmant, quia tamen aliquid falsi continent, indigent explanatione. Aureolus, ut ea soluat, asserit *Aureol.*
actus voluntatis diuinæ liberos non minus esse necessarios, quam immutabiles: & ideo censet semper immutabilitatem coincidere cum necessitate. Nam cum duplex sit necessitas, scilicet absoluta, & conditionata, siue suppositionis, duplicem quoque agnoscit immutabilitatem, quæ cum duplici coincidit necessitate: ait itaque si necessitas sit absoluta, immutabilitatem esse absolutam, conditionatam verò, si necessitas sit conditionata: & ob eam causam sicut actus diuini liberi sunt necessarij conditionate, ita quoque esse immutabiles conditionate: & ratio suffragatur, quoniam immutabilitas vel est ipsamet necessitas, ut vult Aureolus, vel ad illam consequitur ut dicam capite quarto. Ideoque mensura eius desumenda est à ratione necessitatis: quare ubi fuerit necessitas simpliciter est immutabilitas simpliciter, ubi autem necessitas conditionata, siue suppositionis, erit quoque immutabilitas suppositionis.

Contra hanc opinionem facit, quoniam VIII.
cum necessitate conditionata fiat ratio contingentis simpliciter: ergo etiam cum immutabilitate conditionata stabit ratio mutabilitatis simpliciter: hoc autem absurdum est, quoniam omnes Doctores absolute concedunt voluntatem diuinam esse immutabilem: neque vllus vnquam rectè sentiens concessit Dei voluntatem, aut eius actus esse vllō modo mutabiles. Deinde verò si in Deo esset immutabilitas conditionata, sublata conditione iam esset mutabilitas: hoc autem est hæreticum, & absurdum: ergo, & illud: maior ostenditur: nam quemadmodum si à necessitate conditionata remoueatur conditio, iam non erit necessitas, sed contingentia, ita, si ab immutabilitate conditionata tollatur conditio, non erit immutabilitas sed mutabilitas, atque adeo si Deus non

non voluisset ea, quæ voluit ab æterno, voluntas diuina esset mutabilis: tolleretur enim supposito existentie actus liberi, ratione cuius datur immutabilitas suppositionis. Falsitas vero consequentis est manifesta. Si quis autem respondeat consequens falsum quæ ex suppositione falsa, facile conuincitur, quoniam ex nulla suppositione possibili sequitur assertio impossibilis: at vero Deum esse mutabilem est assertio impossibilis: ergo non sequitur ex suppositione possibili, nimirum quod Deus non voluisset ab æterno id, quod voluit: sed dicendum est sequi ex altera præmissa adiuncta, hoc est ex contraria sententia. Denique in rebus creatis sunt plurima necessaria necessitate suppositionis: ex ea vero nullam fortiuntur immutabilitatem: ergo necessitas conditionata non est idem quod immutabilitas conditionata. Antecedens ostenditur: nam quando Socrates sedet, necessario sedet, non tamen immutabiliter: quoniam fieri potest ut moveatur, non quidem pro tempore, quo supponitur sedere, sed pro sequente: ita ut desinat esse sedens, & incipiat moueri: si quis vero respondeat hæc ipsam repugnantiam ut moveatur in eodem tempore, quo sedet, esse immutabilitatem, quoniam est impossibilitas ad mutationem, euincet quidem posse abutendo vocabulo appellari improprie immutabilitatem, non tamen proprie, atque simpliciter: quoniam immutabiliter dicit repugnantiam ad transeundum de vna forma in aliam pro diuersis temporibus: est enim negatio eius mutabilitatis, quæ est possibilis rebus: ut vero fiat transitus à forma, quæ habetur pro eo ipso tempore, quo habetur, impossibile omnino est ex repugnantia terminorum: neque hoc negatur, cum dicimus aliquid esse immutabile: non enim loquimur de impossibilitate nata ex præcisâ repugnantia, ut subiectum existat simul sub oppositis formis: sed de ea, quæ oritur ex stabilitate rei, ratione cuius transire nequit ab vno termino in alium: ita ut in priore duratione sit sub vno, in posteriore sub alio: quæ ratione nulla omnino creatura est immutabilis. Nam quamuis pro præsentis duratione, in qua nunc est, non possit non esse, potest tamen in sequente transire ad alium terminum oppositum illi, in quo modo est. At vero actus Dei liberi, supposito quod sint in hoc instanti, etiam erunt in tempore subsequente: atque adeo habent aliquam immutabilitatem diuersam ab ea, quæ est pure conditionata ex suppositione præsentis veritatis.

Hæc argumenta conuincunt quidæ actibus diuinis, supposito quod sint, competere immutabilitatem simpliciter excludentem omnem prorsus mutabilitatem, neque in vilo sensu admittendum esse in actibus Dei liberi dari vllam mutationis modum: & in hoc differt necessitas suppositionis in diuinis actibus, & in creatis: quoniam in his patitur rationem mutabilitatis pro diuerso tempore, in diuinis vero minime. Verum quia ad esse immutabile supponitur esse, quod est fundamentum mutabilitatis, vel immutabilitatis, sicut actus liberi non sunt necessarij nisi ex suppositione ipsius esse, ita neque sunt immutabiles, nisi ex eadē suppositione: & sicut ipsorum necessitas, licet non sit absoluta, & ex ratione terminorum, sed ex suppositione, est talis, ut sit determinatio ad semper essendum: ita immutabilitas est repugnantia ut nunquam mutentur: cuius etiam in rebus creatis est nonnulla similitudo: nam veritas de præterito in materia contingenti fundatur in suppositione contingenti: verbi gratia veritas huius propositionis: *Plato disputauit*, fundatur in disputatione præterita, quæ tunc temporis libere, & contingens fuit: verum quia ad præteritum non datur potentia: neque fieri potest, ut id, quod fuit, non fuerit, præteritum est immutabile: quia fieri iam nequit, ut sit verum oppositum eius, quod fuit: quæ de causâ potest dici necessitas, & immutabilitas suppositionis. Et in hoc sensu defendi potest sententia Aureoli, ad quam alludit Capreol. in 1. dist. 45. quæst. vnica *Capreol.* art. 2. conclusione 3. ex D. Thoma lib. 1. *S. Thom.* contra Gentes cap. 83. quatenus necessitatem actuum diuinorum vocat immutabilitatem ex suppositione: neque argumenta contraria impugnant hunc dicendi modum. Ad primum omiſsa controuersia, quæ est inter D. Thom. & Scotum, utrum actus diuini liberi dicendi sint contingentes, & admittendo ita dici, quatenus contingens est idem, quod non determinatum ad esse, vel non esse, ut describitur à D. Thoma lib. 1. *S. Thom.* Perhier. lect. 14. neganda est consequentia: ratio discriminis est, quoniam id, quod solum conditionaliter est necessarium, sublata conditione manet secundum naturam indifferens ut sit, ac ut non sit: proindeque necessarium solum ex suppositione est contingens simpliciter: id vero, quod hoc secundo modo est immutabile ex suppositione, ea sublata, non manet cum aptitudine ut mutetur: quod opus erat, ut esset mutabile simpliciter: sed simpliciter non manet, ex eo enim quod supponitur non fuisse aliquid, quod fuit, non sequitur ut

IX.

transire possit, aut potuerit ab esse ad non esse, sed ut non habuerit esse, quod non est mutari. Ad secundum eodem modo respondetur negando sequelam maioris. Ad cuius probationem respondetur in necessarijs tantum ex suppositione, sublata suppositione manere naturam sine suppositione, & cum indifferentia, & ideo manere contingentiam: quæ vero sunt ex suppositione immutabilia, non necessario manent sublata suppositione cum aptitudine ad mutationem, ut explicatum est. Ad tertium respondetur necessitatem immutabilitatis, siue immutabilitatem ex suppositione in diuinis non esse similem illi, quam habent res præsentis, quando sunt, sub qua habent aptitudinem ut mutantur in tempore sequente: sed illi quam habet veritas de præterito, ut iam dixi.

His positis dicendum argumenta Scoti colligere quidem verum, sed media non omnia esse accommodata. Ad primum vero dicendum actus liberos Dei, sicut sunt necessarij ex suppositione, ita ex eadem esse immutabiles, & ideo semper cum immutabilitate coniungi modum aliquem necessitatis, quæ licet non excludat simpliciter contingentiam, facta tamen hypothese excludit possibilitatem ad oppositum: Eodem modo loquendo respondetur ad secundum; responderi etiam potest disparem esse rationem in suppositione præsentis instantis, aut temporis, quod præterlabitur, & suppositione æternitatis permanentis, ut subus explicabitur cap. 5. tertium recte concludit, neque indiget solutione.

Plurimæ sunt rationes cur Deus sit immutabilis: propria tamen, & immediata non est esse à se, infinitas, aut summa perfectio.

CAPVT III.

I.

Plurimæ sunt perfectiones, quæ à diuersis auctoribus proponuntur tanquam fundamenta, ac radices immutabilitatis diuinæ: prima est quod sit à se, & non ab alio: secunda ratio actus puri: tertia simplicitas: quarta summa perfectio: quinta infinitas, vltima denique ipsa necessitas. Et quidē si absolute loquamur, ex singulis recte suo modo deducitur immutabilitas. Nam quod est à se, & non ab alio principio, non habet rationem effectus, sed solum nostro modo intelligēdi est à se, ut à forma intrinseca, & cum semper sibi ipsi adsit, semper est idem, & eodem modo. Nam si aliquid de

nouo ipsi aduenit, iam id non est à forma ipsi intrinseca, sed aliunde. Item quod est actus purus, & omnino simplex caret omnipotentialitate, ut constat ex tract. 1. cap. 10. quod vero caret potētia passiua, transire nequit ab vno termino ad alium, atque adeo neque mutari. Quod vero est summe perfectum, & infinitum simpliciter, non potest carere actu aliquo, ad quem per motum transeat, vel à quo ad deteriore statum mutetur: nam summe, & infinite perfectum nequit esse sub negatione actus sibi possibilis. Denique quod est omnino necessarium de mutari nequit in oppositum eius, quod est: alioquin expolitum esset contingentia, quæ cum omnimoda necessitate repugnat. Dubium tamē esse potest an omnes hæ radices eodem se modo habeant ad immutabilitatem, ita scilicet, ut ex omnibus eodem modo consequatur. Agam vero hoc capite de summa perfectione, & infinitate simpliciter, itemque de ratione primæ causæ, siue eius, quod est esse à se, de ratione vero necessitatis, actus puri, & summe simplicitatis dicam cap. sequent.

Cæteras ferē omnes, hoc est rationem summe perfectionis, actus puri, simplicitatis, necessitatis excludit Mayron. in i. d. 9. *Mayron.* quæst. 2. & solam infinitatem simpliciter censet esse propriam rationem immutabilitatis: primā impugnat, quoniam videtur tollere ordinē essentialē inter perfectiones Dei absolutas, & relatiuas: si enim ens summe perfectum non potest mutari, quia recipere nequit perfectionē aliquam, etiam non poterit recipere relationes personales, quādoquidem in primo signo, in quo concipitur essentia, ut prior relationibus, est ens perfectissimū, nulla omnino perfectione carens. Si quis vero dicat accessu relationis nullam perfectionē accrescere, & ideo non repugnare, ut essentia summe perfectæ secundum esse absolutum concipiantur aduenire relationes personales: debet etiam admittere ex vi summe perfectionis non repugnare, ut adueniant Deo relationes reales ex tempore, quod est falsum. Et confirmatur, quoniam actus liberi, prout à necessarijs distinguuntur, non dicunt ullam perfectionem in Deo, & tamen si Deus ex tempore eliceret novos actus liberos, aut cessaret ab ijs, quos elicit ab æterno, de facto mutaretur, ut constabit inferius: ergo ratio perfectionis non arguit omnimodam immutabilitatem in Deo. Secundam impugnat argumento petito ab iisdem relationibus diuinis, quoniam essentia in eodem priore, quo antecedit relationes, est actus purus: & nihilominus non repugnat,

ut in